

Prof. dr. sc. Slađana Aras Kramar¹
Anita Kutlić, mag. iur.²

OBITELJSKA GRUPNA KONFERENCIJA: PRILIKA ZA GRAĐANSKO PRAVOSUĐE?

Izvorni znanstveni rad / Original scientific paper

UDK / UDC: 347.61

DOI: 10.51650/ezrvs.19.3-4.9

Primljeno / Received: 31/10/2025

Prihvaćeno / Accepted: 28/11/2025

Obiteljski sudski postupci bitnije su redefinirani kako u funkcionalnom tako i u organizacijskom smislu. U kontekstu aktualizacije načela sporazumnog rješavanja obiteljskopравnih odnosa i prijedora Obiteljskim zakonom iz 2015. godine uvedeni su instituti obveznog savjetovanja i obiteljske medijacije. Također, promjene su obuhvatile javnopravne postupke pravne skrbi o djetetu, mjere za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta. Namjera je bila u osnaživanju obitelji, pružanju stručne pomoći u postizanju plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi, kao i stručne pomoći i potpore u slučaju obitelji u riziku. U organizacijskom kontekstu, uspostavljena je specijalizirana ustanova za zastupanje djece u obiteljskim sudskim postupcima, registar obiteljskih medijatora te obiteljski sudski odjeli u određenim općinskim sudovima. Unatoč tomu, domaći strateški dokumenti upućuju na okolnost da izostaju mjere i usluge podrške obitelji u riziku, općenito da izostaje koordinacija bitnih dionika sustava socijalne skrbi i pravosuđa, kao i da se djeca samo formalno uključuju u procese donošenja odluka. Uzimajući u obzir postignute rezultate na području obiteljskopравne zaštite djece, odrednice europskih i domaćih strateških dokumenata, pozitivne obveze države u sklopu konvencijskog prava na zaštitu obiteljskog života, u radu se raspravlja obiteljska grupna konferencija, njezina obilježja i struktura te rezultati primjene u određenim poredbenopravnim sustavima i praksi. Poredbena analiza pokazuje da obiteljska grupna konferencija kao participativni model širi obiteljsku mrežu, jača primarnu ulogu obitelji i stavlja naglasak na njezinu autonomiju, kao i da potiče međusektorsku suradnju i doprinosi deinstitucionalizaciji. U zaključnom dijelu rad sadržane su projekcije pro futuro u cilju modeliranja hrvatskog sustava obiteljskopравne zaštite djece, mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta, posebice sudskih mjera koje rezultiraju izdvajanjem djeteta iz obitelji, ali i postupka ovrhe radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom.

Ključne riječi: obiteljska grupna konferencija; građansko pravosuđe; obiteljski sudski postupci; zaštita djece; participacija.

¹ Redovita profesorica, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Trg Republike Hrvatske 14, 10 000 Zagreb, Republika Hrvatska; e-mail: saras@pravo.unizg.hr

² 10 000 Zagreb, Republika Hrvatska; e-mail: anitakutlic@gmail.com

1. Uvod

Posljednje desetljeće obilježile su značajne promjene na području obiteljskopravne zaštite djece i građanskog pravosuđa. 2015. godine donošenjem Obiteljskog zakona (Narodne novine, br. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23; dalje u tekstu: ObZ) aktualizirano je načelo sporazumnog rješavanja obiteljskopравnih odnosa i prijepora (čl. 9. ObZ), posebice putem uvođenja instituta obveznog savjetovanja i obiteljske medijacije. Namjera je bila u osnaživanju obitelji, pružanju stručne pomoći u postizanju plana o zajedničkoj roditeljskoj skrbi i drugih sporazuma bitnih za obiteljskopравne odnose (Vlada Republike Hrvatske, 2015). Uz to, reformom obiteljskog prava i postupka nastojalo se redefinirati javnopravne postupke pravne skrbi o djetetu (Vlada Republike Hrvatske, 2015). Institut mjera obiteljskopравne zaštite temelji se na načelima prvenstvenog prava roditelja da skrbe o djetetu i dužnosti tijela da im pruža pomoć (čl. 6., čl. 127. ObZ), razmjernosti u zadiranju u konvencijsko pravo na obiteljski život³ (čl. 7., čl. 128., čl. 129., čl. 131. ObZ), obvezi suradnje između javnopravnih tijela, kao i tih tijela te roditelja odnosno osoba koje se skrbe o djetetu (čl. 132., čl. 133. ObZ), zaštite dobrobiti djeteta (čl. 5. ObZ) te njegove participacije u sklopu oficijelnih postupaka obiteljskopравne zaštite (čl. 130., čl. 358. – čl. 361. ObZ) (v. više Rešetar, 2022).

U organizaciji građanskog pravosuđa očitovala se težnja k specijalizaciji, prvo, područja zastupanja djece i (odraslih) osoba s invaliditetom, uspostavljanjem Centra za posebno skrbništvo kao ustanove čija je osnovna djelatnost u zastupanju tih osoba u sudskih postupcima u sklopu ObZ-a (v. Aras Kramar i Ljubić, 2017; Knol Radoja i Šago, 2024; Rešetar i Lucić, 2024). Na području zastupanja djece otišlo se i korak dalje kako u organizacijsko-stručnom kontekstu tako i po pitanju određivanja okvira edukacije posebnih skrbnika iz Centra.⁴ Istodobno s uspostavljanjem Centra za posebno skrbništvo, pozicionirala se obiteljska medijacija kao alternativni način rješavanja sporova, među ostalim, uvođenjem registra obiteljskih medijatora, propisivanjem programa njihove edukacije i kontinuiranog usavršavanja.⁵ Bitni dionici obiteljskog sudovanja, sudovi te projekcije po pitanju specijalizacije i kontinuiranog usavršavanja sudaca imali su središnje mjesto u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (Vlada Republike Hrvatske, 2021). U sklopu projekcija NPOO-a 2021. – 2026., izmjenama i dopunama temeljnih organizacijskih procesnih propisa⁶ uspostavljeni su obiteljski sudski odjeli u sjedištima županijskih sudova i u Općinskom sudu u Novom Zagrebu (čl. 1. ZIDZPSS; čl. 7. ZIDZS). Također, posljednje izmjene Zakona o sudovima idu u smjeru specijalizacije drugostupanskih sudaca u obiteljskim i statusnim sudskim postupcima, kao i određivanja programa kontinuiranog stručnog usavršavanja sudaca pravilima koje propisuje predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske (Vlada Republike Hrvatske, 2025).

³ V. čl. 8. (Europske) Konvencije u Zakonu o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola br. 1., 4., 6., 7. i 11. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine RH – Međunarodni ugovori, br. 18/97, 6/99 – pročišćeni tekst, 8/99 – ispravak, 14/02 – Protokol br. 12. i 13., 13/03, 9/05, 1/06 – Protokol br. 14., 2/10, 13/17 – Zakon o potvrđivanju Protokola br. 15.; dalje u tekstu: EK).

⁴ V. Zakon o Centru za posebno skrbništvo, Narodne novine, br. 47/20; v. i Pravilnik o edukacijama, stručnim znanjima i vještinama potrebnim za komunikaciju s djetetom i odraslom osobom pravnik s položenim pravosudnim ispitom te dodatnim stručnim znanjima, vještinama i kompetencijama socijalnog radnika, psihologa i socijalnog pedagoga zaposlenog u Centru za posebno skrbništvo, Narodne novine, br. 2/21, 131/21.

⁵ V. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra obiteljskih medijatora, uvjetima stručne osposobljenosti obiteljskih medijatora, prostornim uvjetima i načinu provođenja obiteljske medijacije, Narodne novine, br. 29/21.

⁶ V. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, Narodne novine, br. 21/22 (dalje u tekstu: ZIDZPSS); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, Narodne novine, br. 21/22 (dalje u tekstu: ZIDZS).

Unatoč opisanim nastojanjima, istraživanja i izvješća upućuju na okolnost da domaći sustav ne razumije potrebe djece i njihovih obitelji, da izostaju mjere i usluge podrške obitelji u riziku, općenito da izostaje koordinacija bitnih dionika sustava socijalne skrbi i pravosuđa, kao i da se djeca samo formalno uključuju u procese donošenja odluka bez davanja odgovarajuće težine njihovim stavovima (Rešetar i Lucić, 2024; Pravobranitelj za djecu, 2024; European Network of Ombudspersons for Children, 2024). Važnost razvoja participativnih pravosudnih sustava usmjerenih na zaštitu djece, njihov pristup upravnim i sudskim postupcima, uključujući pravnim uslugama u zajednici, učinkovitim pravnim lijekovima, alternativnim i restorativnim mehanizmima rješavanja sporova opće je načelo pravosuđa prilagođenog djeci (Council of Europe, 2011; v. i Committee on the Rights of the Child, 2009). Ti su zahtjevi naglašeni i u Preporukama Europske komisije o razvoju i jačanju integriranih sustava za zaštitu djece u najboljem interesu djeteta iz 2024. godine (European Commission, 2024a). Polazeći od Agende Ujedinjenih naroda o održivom razvoju za 2030. godinu (United Nations, 2015), na razini Europske unije (dalje u tekstu: EU) pokrenute su dvije bitne inicijative, i to Strategija EU-a o pravima djeteta (European Commission, 2024a) i Europsko jamstvo za djecu (European Commission, 2021). U kontekstu implementacije u nacionalne sustave država članica, Republika Hrvatska je donijela Nacionalni akcijski plan (Odluka o donošenju Nacionalnog akcijskog plana, 2023; dalje u tekstu: NAP). NAP objedinjuje sve domaće strateške dokumente⁷ pružajući primarno podršku djeci u povećanom riziku, dok se prioritjetne mjere i aktivnosti temelje na međusektorskoj suradnji i zajedničkom djelovanju (Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, 2023).

Uzimajući u obzir postignute rezultate na području obiteljskopravne zaštite djece te odrednice europskih i domaćih strateških dokumenata, u radu se raspravlja obiteljska grupna konferencija kao metoda koja se temelji na međusektorskoj suradnji, pružanju usluga i jačanju obitelji u riziku (v. Burford i Hudson, 2000). Praksa obiteljske grupne konferencije javila se osamdesetih godina prošlog stoljeća na Novom Zelandu, kao odgovor na kulturološku i političku situaciju maorskih obitelji čija su djeca u postupcima izdvajanja izgubila vezu s obitelji *whanau*, *hapu*, *iwi*,⁸ uvjerenjima i vrijednostima zajedništva, povezanosti i poštovanja koje su ukorijenjene u maorskoj kulturi (Skaale Havnen i Christiansen, 2014; Pakura, 2005). Polazeći od teze da obitelj ima sposobnosti donošenja odluka u skladu s vlastitim interesima, namjera je bila da se putem obiteljske grupne konferencije, stvaranja obiteljske mreže, osnaži obitelj kako u korištenju vlastitih resursa tako i pomoći obiteljske mreže (Levine, 2000; Kaho, 2016; Skaale Havnen i Christiansen, 2014). Od kad je 1989. godine obiteljska grupna konferencija propisana novozelandskim Zakonom o djeci, mladim osobama i njihovim obiteljima (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989), njezina primjena bilježi rast u poredbenopravnom kontekstu.

⁷ Nacionalni akcijski plan obuhvaća: Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030., Nacionalni plan reformi 2023., Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026., Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja do 2027., Nacionalni plan razvoja zdravstva 2021. – 2027., Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2021. – 2027., Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga 2021. – 2027., Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2021. – 2027., Nacionalni plan za prava djece 2022. – 2026. Tako v. u Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, 2023.

⁸ Izrazom *whanau*, *hapu*, *iwi* Maori obuhvaćaju ne samo uže i šire članove obitelji povezane zajedničkim pretkom već i druge članove zajednice povezane zajedničkim interesom bez izravnog srodstva (primjerice, susjed, prijatelj, kum, učitelj, liječnik itd.). V. Durie, 1999.

Nakon razvoja novozelandskog modela, obiteljska grupna konferencija prihvaćena je i u normativnom okviru Australije u odgovoru na specifični položaj njezinog domorodačkog stanovništva (Children and Young People (Safety) Act, 2017). Primjena te metode bilježi se i u Sjevernoj Americi te u velikom dijelu Europe na područjima obiteljskopravne i socijalne zaštite djece te restorativne pravde u okviru kaznenih postupaka prema maloljetnim osobama i mlađim punoljetnicima (Sen i Webb, 2019; Bazemore i Umbreit, 2001; European Network on Family Group Conference, 2025). Tomu treba pridodati širenje primjene obiteljske grupne konferencije u poredbenom kontekstu, među ostalim, na područja mentalnog zdravlja, problematike beskućnika, osoba s invaliditetom, skrbi oboljelih od demencije i starijih osoba te na područje obrazovanja odnosno školske procese (De Jong i sur., 2018; Schout i sur., 2017; Miklosko i sur., 2017; Górska i sur., 2016; Parkinson i sur., 2018; Aras Kramar, 2021b; Nixon, 1999).

U drugom i trećem dijelu rada, koji slijedi uvod, analiziraju se bitna obilježja i struktura obiteljske grupne konferencije, uzimajući u obzir i njezine rezultate u primjeni u odabranim poredbenopravnima sustavima i praksi (Nizozemska, Slovačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Norveška, Bosna i Hercegovina). Pri odabiru pravnih sustava vodilo se računa o različitim pristupima europskih država obiteljskoj grupnoj konferenciji, i to je li (samo) riječ o dobroj praksi, ili postoje i određeni postupovni standardi upućivanja na konferenciju ili i pravo i obveza na obiteljsku grupnu konferenciju (za različite pristupe konferenciji, usp. Doolan, 2002). Aktualizirajući pozitivne obveze u sklopu konvencijskog prava na zaštitu obiteljskog života,⁹ u zaključnom dijelu rad sadržane su projekcije *pro futuro* u cilju modeliranja hrvatskog sustava obiteljskopravne zaštite djece, mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta, posebice sudskih mjera koje rezultiraju izdvajanjem djeteta iz obitelji, ali i postupka ovrhe radi ostvarenja osobnih odnosa s djetetom.

2. Što je obiteljska grupna konferencija?

Nakon institucionaliziranja obiteljske grupne konferencije na Novom Zelandu, primjena konferencije se proširila u različitim oblicima i na druge kontinente. U poredbenim okvirima postoji više od 50-ak inačica naziva za taj proces postizanja obiteljskog plana koji obuhvaćaju različite prakse u Sjedinjenim Američkim Državama, poput *family group conference*, *family group decision making*, *family case conference*, *community conference*, *community mediation*, *restorative group conference* (Skaale Havnen i Christiansen, 2014; Heino, 2009). S druge strane, u skandinavskim državama te Njemačkoj prisutan je izraz obiteljsko vijeće (*familieråd*, *familjerådslag*, *familierådslagning*, *familienrat*) (Skaale Havnen i Christiansen, 2014; Heino, 2009). U Slovačkoj, primjerice, postupak u kojem sudjeluje obiteljska mreža u cilju postizanja plana obuhvaćen je pojmom sastanci obiteljskog kruga (*Stretnutia Rodinného kruhu*) (Štefáková i Valková, 2019), u Nizozemskoj riječ je o konferenciji vlastite snage (*Eigen Kracht-conferentie*) (Hilverdink i sur., 2015), dok je u Bosni i Hercegovini taj postupak prepoznat kao *porodična grupna konferencija* (Božić, 2018).

⁹ U sklopu čl. 8. EK-a Europski sud za ljudska prava naglašava pozitivne obveze države u očuvanju obiteljskog života s djecom. Tako u odnosu na financijske i socijalne teškoće roditelja, v. Europski sud za ljudska prava, 2013, *R. M. S. protiv Španjolske*; Europski sud za ljudska prava, 2015, *Akinnibosun protiv Italije*; u odnosu na intelektualne teškoće roditelja, v. Europski sud za ljudska prava, 2016, *Kocherov i Sergejeva protiv Rusije*.

Obiteljska grupna konferencija se provodi u nekoliko stadija koji su zavisno od pravnog sustava u kojem se primjenjuje, prilagođeni u većoj ili manjoj mjeri u usporedbi s izvornim novozelandskim modelom. U načelu međunarodna i europska praksa razlikuje pripremni, središnji te završni stadij obiteljske grupne konferencije (Connolly i Masson, 2014). Obiteljska grupna konferencija se provodi u relativno neformalnom okruženju (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 26.). U pravilu konferenciju inicira socijalni radnik ako procijeni da je dijete u riziku te o tome obavještava koordinatora (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 18. i 20.; Connolly i Masson, 2014). U toj fazi pripreme ili planiranja obiteljske grupne konferencije postoje razlike među sustavima. Primjerice, u Italiji koordinador priprema postupak obiteljske grupne konferencije, dok drugi tzv. facilitator vodi središnji dio odnosno samu konferenciju u cilju postizanja njegove nepristranosti (Skaale Havnen i Christiansen, 2014). Koordinator u dogovoru s djetetom i obitelji određuje koje će se osobe pozvati na konferenciju, uz naglasak da je njihovo sudjelovanje dobrovoljno te upoznaje sve sudionike s njihovom ulogom, tijekom i ciljem postupka obiteljske grupne konferencije (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 20. – 22.). Uzimajući u obzir mišljenje djeteta i obitelji koordinador će imenovati osobu od povjerenja koja će brinuti i zastupati interese djeteta (Skaale Havnen i Christiansen, 2014). Iako je sudjelovanje djeteta istaknuto kao bitno pravilo, koordinador ima pravo isključiti dijete, mladu osobu (ali i druge osobe) iz konferencije, i to ako smatra da zbog dobi ne bi razumjeli postupak ili ako sudjelovanje u postupku nije u njihovom interesu (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 22.).

Središnji dio konferencije je sastanak članova obiteljske grupe. U početnom dijelu ističe se informiranje članova obiteljske grupe o spornim pitanjima koja su bitna za rješavanje te o potrebama i uslugama koje su im na raspolaganju u cilju osiguranja uvjeta za donošenje informirane odluke i plana (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 18. – 23.). Članovi obiteljske grupe u središnjem dijelu privatnog vremena razmatraju pitanja koja se smatraju bitnim za zaštitu dobrobiti djeteta i njegov razvoj bez prisutnosti koordinadora, stručnjaka i predstavnika drugih nadležnih tijela. Pritom u tom stadiju privatnog vremena stručne osobe mogu biti uključene samo uz dozvolu članova obitelji kako bi pojasnile eventualne nejasnoće (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989., odjeljak 22., 28. – 32.). U posljednjem stadiju središnjeg sastanka obiteljske grupne konferencije članovi obiteljske grupe predstavljaju plan koordinadoru i uključenim stručnjacima (u pravilu socijalnom radniku) (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989., odjeljak 30.). Iako su primarnu ulogu preuzeli članovi obiteljske grupe, nadležna tijela socijalne skrbi i dalje imaju ovlast i obvezu (ne)odobravanja postignutog plana (Skaale Havnen i Christiansen, 2014). Evaluacije ističu zadovoljstvo obitelji te ocjenjuju postupak obiteljske grupne konferencije kao značajan, naglašavajući važnost dobre prakse za postizanje dobrih rezultata (v. Carswell i sur., 2013). Rezultati obiteljske grupne konferencije pokazuju i da taj postupak doprinosi povećanju vjerojatnosti smještaja djeteta kod srodnika u odnosu na smještaj u javne ustanove socijalne skrbi (Skaale Havnen i Christiansen, 2014). Vjerojatnost spajanja s obitelji znatno je veća te je olakšan pristup uslugama izvan onih koje pružaju službe socijalne skrbi (Skaale Havnen i Christiansen, 2014).

Zaključni stadij obiteljske grupne konferencije je provedba plana. Koordinator može na vlastitu inicijativu ili na zahtjev najmanje dva člana obiteljske grupe ponovno sazvati obiteljsku grupnu konferenciju radi preispitivanja plana (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 36.). Svrha je tog postupka ispitati postoje li teškoće oko provedbe plana, kao i pokušati utvrditi uzrok te načine njegova otklanjanja, među ostalim, izmjenom plana u skladu s potrebama obitelji (Children, Young Persons, and Their Families Act, 1989, odjeljak 36.).

3. Primjena i rezultati metode obiteljske grupne konferencije u europskom kontekstu

U **Nizozemskoj** je obiteljska grupna konferencija propisana Zakonom o djeci i mladima (Child and Youth Act, 2015) te Zakonom o socijalnoj pomoći (Social Support Act (Wmo), 2015) kao posljedica decentralizacije sustava te transformacije socijalnih usluga. Tom je reformom visok stupanj autonomije prenesen na lokalne razine koje su preuzele i odgovornost provedbe politike za mlade (Child and Youth Act, 2015, čl. 1.1., 2.1.g, 4.1.2. i 4.1.3.; Social Support Act (Wmo), 2015, čl. 2.3.2.). Uz to, obveza je vlasti na lokalnoj razini podržati obitelji u izradi i provedbi zajedničkog plana putem *Eigen Kracht-conferentie*. Riječ je o nazivu čiji je sadržaj obiteljska grupna konferencija, a koji naglašava korištenje vlastitih snaga i resursa za postizanje plana i donošenje odluka vezanih za budućnost, zadržavajući na taj način upravljanje života u vlastitim rukama (Hilverdink i sur., 2015; de Roo i Jagtenberg, 2018).

Integriranost obiteljske grupne konferencije u nizozemski pravni sustav potvrđuju brojke od nekoliko tisuća provedenih konferencija koje su rezultirale postizanjem zajedničkih planova (van Alphen, 2013). Prema podacima za 2024. godinu *Eigen Kracht Centrale*, neovisna organizacija koja podupire metode obiteljske grupne konferencije, zaprimila je 125 prijava za konferenciju (Eigen Kracht Centrale, 2024). U 90 % slučajeva zahtjeve su podnijele organizacije iz područja zaštite djece i pružateljka skrbi za mlade, potom lokalne jedinice, timovi za socijalno susjedstvo i podršku obiteljima, popravni domovi, volonterske ili crkvene organizacije (Eigen Kracht Centrale, 2024). Razlozi zbog kojih je najčešće zahtijevana konferenciju su razvod, smještaj izvan domova, stambeni problemi (deložacija), psihijatrijski problemi, roditeljstvo, poboljšanje odnosno uspostavljanje osobnih odnosa između djeteta i roditelja te dogovor o njihovu ostvarivanju, kao i restorativna pravda (Eigen Kracht Centrale, 2024). Uzimajući u obzir iznesene podatke, bitno je da nizozemski Zakon o obveznoj mentalnoj zdravstvenoj zaštiti omogućava individualne akcijske planove proširivanjem kruga obiteljske mreže, i to u cilju smanjenja broja prijema u obveznu mentalnu zdravstvenu zaštitu (Compulsory Mental Health Care Act (Wvggz), 2020, čl. 5.5.).

Sastanci obiteljske grupne konferencije u 92 % predmeta završili su planom i sporazumima o evaluaciji plana nakon nekog vremena odnosno o načinu na koji će se postupati u slučaju promijenjenih okolnosti (Eigen Kracht Centrale, 2024). Podaci pokazuju i da je u 91 % planova zatražen i neki oblik stručne pomoći (Eigen Kracht Centrale, 2024). Iskustvo u Nizozemskoj pokazuje da općenito, što je veća obiteljska mreža, to su bolji planovi (van Alphen, 2013).

Nizozemski *Eigen Kracht Centrale* ima za cilj poticanje i promoviranje primjene obiteljske grupne konferencije, pruža podršku drugim organizacijama i profesionalcima te surađuje u

kreiranju socijalnih politika (Eigen Kracht Centrale, 2024). Organizacija putem informativnih konzultacija pruža mogućnost obitelji izbora koordinatora (muško/žensko, određeni jezik i/ili kultura, određena dob) te sukladno preferencijama obitelji traži se prikladni koordinatorski u nacionalnoj bazi podataka (Eigen Kracht Centrale, 2024). Uz to, nizozemski sustav velik naglasak stavlja na organizacije civilnog društva različitih područja (obitelji, mladih osoba, starijih osoba, osoba s invaliditetom, zdravstva) te na suradnju s lokalnim jedinicama kao ključnim u širenju obiteljske grupne konferencije (Eigen Kracht Centrale, 2024). Obiteljska grupna konferencija razvija se i u suradnji s medijatorima, osiguravajući obuku za medijatore i održavajući zajednički obiteljsku grupnu konferenciju (Eigen Kracht Centrale, 2024). Koordinatore se educira o podizanju svijesti o tome kako uključiti djecu u konferenciju te o aktivnom slušanju radi osiguranja da se stavovi djeteta uzmu u obzir prilikom izrade plana (Eigen Kracht Centrale, 2024).

Kao i u Nizozemskoj, u **Slovačkoj** je metoda obiteljske grupne konferencije poznata pod nazivom sastanci obiteljskog kruga (*Stretnutia* Rodinného kruhu) propisana Zakonom o socijalnoj i pravnoj zaštiti djece te socijalnom skrbništvu (Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 2005). Kao zagovaratelj obiteljske grupne konferencije od 2007. godine u svom djelovanju ističe se nevladina organizacija Osmjeh na dar koja je zasigurno doprinijela i institucionalizaciji ovog modela u slovački pravni sustav (Usmev ako dar, 2025).

Prema rješenjima slovačkog Zakona, ako nadležno tijelo prilikom provođenja mjera socijalnopravne zaštite utvrdi postojanje rizika predložiti će kao dio provedbenih mjera procjenu stanja djeteta i obitelji te procjenu mogućnosti roditelja, drugih srodnika ili bliskih osoba djetetu za rješavanje problema radi utvrđivanja stupnja ugroženosti djeteta, odnosno obiteljsku grupnu konferenciju (Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, 2005, čl. 11. st. 3. toč. 5.). Istraživanja pokazuju da je zajednički plan obitelji donesen u sklopu sastanka obiteljskog kruga u 92 % slučajeva bio i potvrđen te odobren od socijalnog radnika (Štefáková i Valková, 2019). Tomu treba pridodati podatak da su u 63 % predmeta obitelji bile sposobne samostalno ispuniti dogovorene zadatke iz zajedničkog plana, a u nešto manjem postotku (37 %) bila je potrebna stručna pomoć pri njihovom izvršavanju (Štefáková i Valková, 2019).

Uz osjećaj da ih se sluša, članovi obitelji su u visokom postotku (93 %) iskazali zadovoljstvo jer su ih stručnjaci u samom procesu percipirali kao važne sudionike sastanka obiteljskog kruga (Štefáková i Valková, 2019). Način provođenja sastanka obiteljskog kruga te pristup problemu je bitno doprinio motiviranosti obitelji da se uključi, ali i potaknuo jaču angažiranost socijalnih radnika po završetku tog postupka u vidu podrške obitelji (Štefáková i Valková, 2019). Na uspješnost slovačkog modela ukazuju i podatak da je veći udio djece (i to, 71 %) vraćeno u obitelji nakon provedbe sastanka obiteljskog kruga u usporedbi s podatkom od 28 % djece vraćenih u obitelji tradicionalnim postupcima socijalnog rada (Štefáková i Valková, 2019).

Ujedinjeno Kraljevstvo je primjer dobre prakse integriranosti obiteljske grupne konferencije u sustav putem odgovarajućih smjernica koje prate sudski protokol upravljanja postupcima o skrbi za djecu (Children Act, court orders, Volume 1, 1989). U sklopu smjernica socijalne službe lokalnih jedinica upućuju obitelj na obiteljsku grupnu konferenciju ako procijene da postoji mogućnost da dijete neće moći ostati s roditeljima, osim u slučajevima ako bi se dijete time izložilo opasnosti (Children Act, court orders, Volume 1, 1989).

Ističe se podatak da 79 % lokalnih jedinica nudi uslugu obiteljske grupne konferencije koju u većem dijelu pružaju organizacije civilnog društva (Wood i sur., 2022). Pritom je u praksi obiteljska grupna konferencija primjenjiva u slučaju zlostavljanja ili zanemarivanja djece (98 %), obiteljskog nasilja (96 %), u slučajevima djece s problemima u ponašanju (86 %), kao i kod iskorištavanja djece (74 %) (Wood i sur., 2022). Sustav bitnu podršku daje ostanku djeteta u poznatoj sredini, široj obitelji, na način da skrb o djetetu preuzme prijatelj ili član obitelji koji nije roditelj (Kinship Care: Statutory guidance for local authorities, 2024; Family Rights Group, 2025).

Usluga obiteljske grupne konferencije većinom se predlaže u tzv. *pre-care* postupcima u okolnostima kad lokalne vlasti smatraju da bi sigurnost i dobrobit djeteta mogle biti ugrožene ili ako se razmatra kreiranje plana zaštite djeteta (96 % slučajeva) (Wood i sur., 2022). Evaluacija obiteljske grupne konferencije pokazuje da je za djecu čije su obitelji upućene u konferenciju manja vjerojatnost pokretanja oficijelnih postupaka o skrbi (59 %) u usporedbi s obiteljima koje nisu upućene (72 %) (Foundations What Works Center for Children and Families, 2023). Također, upućivanje obitelji na konferenciju prije pokretanja sudskog postupka o skrbi djecu može zadržati u (široj) obitelji više od 12 mjeseci nakon provedene konferencije (Foundations What Works Center for Children and Families, 2023). Bitan je i pokazatelj da su djeca rjeđe ulazila u (javni) sustav socijalne skrbi te ako su bila upućena u sustav provodila su u njemu manje vremena (Foundations What Works Center for Children and Families, 2023).

Obiteljska grupna konferencija (*familieråd*) u **Norveškoj** se kao dobrovoljna mjera predlaže nakon individualne procjene na temelju Zakona o zaštiti djece uz suglasnost djeteta ili mlade osobe te skrbnika (Child Welfare Act, 1992, čl. 4-4. st. 2.). Sustav se temelji na razvijenoj suradnji nadležnog ministarstva i lokalnih jedinica. Vodeće tijelo *Bufdir* pruža sve potrebne informacije vezano uz proces obiteljske grupne konferencije kako lokalnim jedinicama tako i svim potencijalnim korisnicima, ali i koordinatorima kao važnim sudionicima u konferenciji (Bufdir, 2025). Metode obiteljske grupne konferencije najčešće se primjenjuju u predmetima skrbi o djeci svih dobnih skupina, zatim na području obrazovanja i školskih procesa, zdravstvene skrbi, skrbi mentalnog zdravlja, zaštite obitelji te u kaznenopravnim predmetima i slučaju pritvora maloljetnika (Bufdir, 2025).

Istraživanja potvrđuju da obiteljska grupna konferencija pruža jaču stabilnost i kontinuitet u životima djeca kojoj su potrebne hitne intervencije (Slettebø i sur., 2025). Poseban naglasak stavlja se na mobilizaciju obiteljske mreže što su i u ranijim istraživanjima roditelji potvrdili kao pozitivno te primarnu ulogu obitelji u donošenju odluke i postavljanju bitnih pitanja koja treba riješiti konferencijom (Slettebø i sur., 2025).

Metode obiteljske grupne konferencije u **Bosni i Hercegovini** (dalje u tekstu: BiH) pod nazivom *porodična grupna konferencija* postale su dostupne u sklopu pilot programa In fondacije – fondacije za unapređenje socijalne inkluzije djece i mladih u BiH (INF) i organizacije *Kinderpostzegels*. Ciljane skupine programa su djeca, mladi i obitelji u riziku, a njegova svrha je razvoj novih usluga na području socijalnih usluga (Božić, 2018). Program se provodio u suradnji s lokalnim organizacijama civilnog društva (7) i centrima za socijalnu skrb (8). U razdoblju od pet godina u BiH je provedeno više od 175 obiteljskih grupnih konferencija (Božić, 2018; Tadić-Lesko i sur., 2023).

Evaluacija rezultata obiteljskih grupnih konferencija ukazuje na okolnost da su razlozi iniciranja konferencije u jednakim postotcima (i to 17,6 %) bili razvod braka roditelja i problemi vezani uz ispunjavanje školskih obveza, dok su poremećeni obiteljski odnosi uzrokovani ovisnošću, mentalnim oboljenjima i teškoćama u razvoju prisutni u nešto manjem postotku od 14,7 % (Božić, 2018). Jedan od ciljeva obiteljske grupne konferencije je aktivacija obiteljske mreže na što ukazuje i visoki postotak od 38 % članova obiteljske mreže koji su se uključili u konferenciju (Božić, 2018). U razdoblju od tri mjeseca članovi obitelji u iznimno visokom postotku (85 %) su izrazili zadovoljstvo održanom obiteljskom grupnom konferencijom, znatno manji postotak bio je djelomično zadovoljan (14,6 %), dok je neznatan postotak izrazio nezadovoljstvo (0,4 %) (Božić, 2018).

Bitan je i podatak da je zajednički plan donesen u obiteljskoj grupnoj konferenciji proveden u 70 % predmeta odnosno u 25,5 % djelomično, dok su za vrlo mali broj evidentirana odstupanja (2,8 %) (Božić, 2018). U najvećem broju slučajeva postignut zajednički plan se nije mijenjao (66,8 %) (Božić, 2018). Pritom je samo u 11,7 % predmeta bilo riječ o značajnijim promjenama (Božić, 2018). Kao razlog promjena navodi se nemogućnost člana obiteljske mreže da ispuni preuzetu obvezu ili je potrebna određena odgoda u ispunjavanju zbog naknadnih teškoća (odlazak na put, preseljenje, bolest i sl.) (Božić, 2018).

Istraživanje je rezultiralo (i) podatkom o visokom postotku djece i mladih koji su ocijenili obiteljsku grupnu konferenciju ocjenom vrlo dobar i odličan (86,4 %), navodeći da su se u samom postupku osjećali ugodno (74,5 %) odnosno da su imali osjećaj da ih se sluša (85,5 %) (Božić, 2018). Polazeći od navedenih rezultata pilot programa IN fondacija je pokrenula aktivnosti u smjeru educiranja stručnjaka u sustavu obrazovanja (pedagoga, psihologa, nastavnika, ravnatelja) u cilju širenja primjene metoda obiteljske grupne konferencije u tom sustavu vodeći se, među ostalim, interesom učenika, njihovoj izloženosti različitim oblicima ponašanja (Božić, 2018; Tadić-Lesko i sur., 2023). Međutim, kao bitni nedostatak naglašava se izostanak zakonskog uređenja obiteljske grupne konferencije, njezin razvoj koji zavisi (samo) od motivacije pojedinih stručnjaka unutar sustava (Božić, 2018; Tadić-Lesko i sur., 2023).

4. Zaključak

Poredbenopravna analiza pokazuje da je metoda obiteljske grupne konferencije u primjeni kao pravo i obveza na konferenciju, ali i kao dobra praksa. Uz to, rezultati primjene obiteljske grupne konferencije u europskom kontekstu ukazuju na njezine prednosti u osnaživanju obitelji i očuvanju konvencijskog prava na obiteljski život. U hrvatskim okvirima ta je metoda samo predmet doktrinarnog interesa (tako v. Aras Kramar, 2021a). Unatoč tomu, obiteljska grupna konferencija nije proturječna domaćem normativnom sustavu i praksi.

Obiteljska grupna konferencija svoju bi primjenu imala kako na području planiranja mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta tako i tijekom sudskog postupka o mjerama koje rezultiraju izdvajanjem djeteta iz obitelji. Obiteljski zakon izrijekom određuje prvenstvenu dužnost roditelja te podrednu dužnost nadležnih tijela štiti djetete (čl. 127. ObZ). Tomu treba pridodati da se izdvajanje djeteta iz obitelji određuje samo ako niti jednom blažom mjerom nije moguće zaštititi prava i dobrobit djeteta (čl. 129. st. 1. ObZ). Svrha izdvajanja djeteta iz obitelji mora biti zaštita djetetova života, zdravlja i razvoja, osiguravanje primjerene skrbi o

djetetu izvan obitelji i stvaranje uvjeta za djetetov povratak u obitelj, odnosno priprema drugog trajnog oblika skrbi o djetetu (v. čl. 129. st. 3. ObZ). Također, Obiteljski zakon izriječno postavlja pravo roditelja na pomoć i potporu da bi se uklonili uzroci izdvajanja te djetete vratilo u obitelj (v. čl. 129. st. 5. ObZ). U tom smislu sud tijekom postupaka o mjerama za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta koje rezultiraju izdvajanjem djeteta iz obitelji ima obvezu i ovlast uputiti obitelj u odgovarajuće programe (zdravstvene, obrazovne, psihosocijalne programe i terapije i sl.) (v. čl. 157. st. 3., čl. 166. st. 5. ObZ). U cilju pomoći i potpore obitelji među uslugama i programima mogla bi se razvijati praksa obiteljske grupne konferencije.

Uz područje mjera obiteljskopravne zaštite, metoda obiteljske grupne konferencije bi mogla imati svoju primjenu u kontekstu postupaka ovrhe radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom. Kao posljedica reforme obiteljskog prava i postupka, Obiteljski zakon je prepoznao održavanje ročišta u ovršnom postupku radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom čija je svrha u procjeni svih okolnosti, među ostalim, u upućivanju djeteta na stručni razgovor ako se ono protivi ostvarivanju osobnih odnosa, odnosno obitelji na obiteljsku medijaciju (v. čl. 522. ObZ; Knol Radoja, 2021). Kao i obiteljska medijacija, tako i obiteljska grupna konferencija bi mogla biti prikladan forum za rješavanje prijepora među sudionicima ovršnog postupka radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom. To tim više što bi se u obiteljskom planu mogli precizirati način i uvjeti provedbe odluke o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom, stručna pomoć djetetu u slučaju njegova protivljenja ostvarivanju osobnih odnosa s roditeljem te druga sporna pitanja među članovima obitelji, uzimajući u obzir i specifičnosti djeteta i roditelja (npr. postojanje invaliditeta, teškoća u razvoju i sl.).

Imajući u vidu razvoj obiteljske medijacije, raspoložive ljudske resurse te postojeću infrastrukturu, u prvom redu obiteljske centre, otvara se mogućnost uključivanja šire društvene mreže, stavljanja u središte obitelji i njezinog potencijala da koristeći vlastite resurse, usluge iz sustava, ali i programe koje nude organizacije civilnog društva donese informirani plan u skladu s interesima i potrebama obitelji. Infrastruktura u obliku već oformljenih obiteljskih centara u svakoj županiji odlična je podloga za provedbu pilot projekta upoznavanja sustava, ali i zajednice s modelom obiteljske grupne konferencije. Poticanje organizacija civilnog društva da se uključe u mrežu obiteljske grupne konferencije bi trebalo krenuti i od državnih i od lokalnih vlasti, i to ne samo putem financijske potpore, već i raznih promocija, festivala koje će organizacije i njihove programe učiniti vidljivim lokalnoj zajednici. Obiteljska grupna konferencija i postojeći institut obiteljske medijacije usmjereni su istom cilju, osnažiti sudionike da postignu najbolji sporazum koji odgovara njihovim potrebama. Polazeći od ljudskih resursa, registrirani obiteljski medijatori posjeduju vještine i znanja koja bi mogli primijeniti i kao neovisni koordinatori obiteljske grupne konferencije (v. Registar obiteljskih medijatora, 2024; usp. Aras Kramar, 2021a).

LITERATURA

1. Aras Kramar, S. (2021a). Kako zakonski regulirati obiteljsku grupnu konferenciju u Hrvatskoj? *Ljetopis socijalnog rada*, 28(1), 205-229.
2. Aras Kramar, S. (2021b). Obiteljska grupna konferencija iz perspektive osobe s invaliditetom. U: Bilić, A., Bertok-Zupković, T., Ileš, T., Marković, V. i Sabljar, M. ur. *Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju*, Zbornik radova s 1. Međunarodne umjetničke i znanstvene konferencije. Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 73-93.
3. Aras Kramar, S. i Ljubić, B. (2017). O djelovanju Centra za posebno skrbiništvo: rezultati, dvojbe i perspektiva – I. dio. *Hrvatska pravna revija*, 17(6), 22-33.
4. Bazemore, G. i Umbreit, M. (2001). A Comparison of Four Restorative Conferencing Models. *Juvenile Justice Bulletin*. U.S. Department of Justice. February 2001. Dostupno na: <https://www.ojp.gov/pdffiles1/ojdp/184738.pdf> [pristupljeno 11. listopada 2025.].
5. Božić, A. (2018). *Priručnik za primjenu modela Porodične grupne konferencije u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Bosni i Hercegovini. Rani preventivni program podrške i zaštite djece, mladih i porodica u riziku*. Banja Luka: IN fondacija.
6. Bufdir (2025). Dostupno na: <https://www.bufdir.no/barnevern/familierad/> [pristupljeno 11. listopada 2025.].
7. Burford, G. i Hudson, J. (2000). General Introduction: Family Group Conference Programming. U: Burford, G. i Hudson, J. ur. *Family Group Conferencing: New Directions in Community – Centered Child & Family Practice*. Abingdon, Oxon/New York: Routledge, xix–xxvii.
8. Carswell, S. L., o-Hinerangi, M., Gray, C. i Taylor, A. (2013). *Evaluation of Family Group Conference Practice and Outcomes – Scoping Phase*. Wellington: Office of the Chief Social Worker, Child, Youth and Family Services.
9. Child and Youth Act, the Netherlands (2015). Dostupno na: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2014-105.html> [pristupljeno 9. listopada 2025.].
10. Child Welfare Act, Norway (1992). Dostupno na: https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1992-07-17-100/KAPITTEL_4#%C2%A74-4 [pristupljeno 16. listopada 2025.].
11. Children Act, court orders, Volume 1 (1989): statutory guidance about court orders and the roles of the police and the Children and Family Court Advisory and Support Service, Government UK, Department for Education. Dostupno na: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7ebaab40f0b62305b82ce7/Statutory_guidance_on_court_orders_and_pre-proceedings.pdf [pristupljeno 9. listopada 2025.].
12. Children and Young People (Safety) Act, South Australia (2017). Dostupno na: [https://www.legislation.sa.gov.au/lz/path=%2FC%2FA%2FCHILDREN%20AND%20YOUNG%20PEOPLE%20\(SAFETY\)%20ACT%202017](https://www.legislation.sa.gov.au/lz/path=%2FC%2FA%2FCHILDREN%20AND%20YOUNG%20PEOPLE%20(SAFETY)%20ACT%202017) [pristupljeno 9. listopada 2025.].
13. Children, Young Persons, and Their Families Act, New Zealand (1989). Dostupno na: <http://www.legislation.govt.nz/act/public/1989/0024/65.0/DLM149498.html> [pristuplje no 15.10.2025.].
14. Committee on the Rights of the Child (2009). *General comment No. 12 (2009). The right of the child to be heard*. Geneva: Committee on the Rights of the Child.

15. Compulsory Mental Health Care Act (Wvvggz), the Netherlands (2020). Dostupno na: <https://www.dwangindezorg.nl/wvvggz/english-version> [pristupljeno 15.10.2025.].
16. Connolly, M. i Masson J. (2014). Private and public voices: Does family group conferencing privilege the voice of children and families in child welfare?, *Journal of Social Welfare and Family Law*, 36(4), 403-414.
17. Council of Europe (2011). *Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on Child-friendly Justice*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
18. De Jong, G., Schout, G. i Abma T. (2018). Understanding the Process of Family Group Conferencing in Public Mental Health Care: A Multiple Case Study. *British Journal of Social Work*, 48, 353-370.
19. de Roo, A. i Jagtenberg, R. (2018). Private Justice in the Domain of Family Law: The Place of Family Group Conferences Within the Range of ADR Methods. U: Uzelac, A. i van Rhee, C. H. ur. *Transformation of Civil Justice. Unity and Diversity*. Cham: Springer, 159-171.
20. Doolan, M. (2002). *Establishing an effective mandate for family group conference*. Family Group Conference Newsletter. London: Family Rights Group.
21. Durie, M. H. (1999). Kaumātuatanga reciprocity: Māori elderly and whānau. *New Zealand Journal of Psychology*, 28(2), 102-106.
22. Eigen Kracht Centrale (2024). *Jaarrapport 2024*. Dostupno na: <https://www.eigen-kracht.nl/assets/uploads/2025/05/Jaarrapport-2024.pdf> [pristupljeno 15. listopada 2025.].
23. European Commission (2021). *European Child Guarantee*. Dostupno na: https://commission.europa.eu/documents_en?prefLang=hr&f%5B0%5D=document_title%3Achild%20guarantee [pristupljeno 15. listopada 2025.].
24. European Commission (2024a). *Commission Recommendation on developing and strengthening integrated child protection systems in the best interests of the child C/2024/2680 final*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=intcom:C%282024%292680> [pristupljeno 15.10.2025.].
25. European Commission (2024b). *EU Strategy on the Rights of the Child*. Dostupno na: https://commission.europa.eu/documents_en?prefLang=hr&f%5B0%5D=document_title%3AEU%20Strategy%20on%20the%20Rights%20of%20the%20Child [pristupljeno 15.10.2025.].
26. European Network of Ombudspersons for Children (2024). *ENOC 28th Annual Conference 2024. Protecting and Promoting the Rights of Children in Alternative Care*. Dostupno na: <https://enoc.eu/wp-content/uploads/ENOC-2024-Helsinki-Annual-Conference-Report.pdf> [pristupljeno 8. listopada 2025.].
27. European Network on Family Group Conference, 2025. Dostupno na: <https://fgcnetwork.eu/> [pristupljeno 9. listopada 2025.].
28. Europski sud za ljudska prava (2013). *R. M. S. protiv Španjolske*, zahtjev br. 28775/12, presuda od 18. lipnja 2013.
29. Europski sud za ljudska prava (2015). *Akinnibosun protiv Italije*, zahtjev br. 9056/14, presuda od 16. srpnja 2015.

30. Europski sud za ljudska prava (2016). *Kocherov i Sergejeva protiv Rusije*, zahtjev br. 16899/13, presuda od 29. ožujka 2016.
31. Family Rights Group (2025). Dostupno na: <https://frg.org.uk/family-group-conferences/> [pristupljeno 10. listopada 2025.].
32. Foundations What Works Centre for Children and Families (2023). *Randomised controlled trial of Family Group Conferencing at pre-proceedings stage*. Dostupno na: <https://foundations.org.uk/wp-content/uploads/Reports/Randomised-controlled-trial-family-group-conferencing.pdf> <https://foundations.org.uk/about-us/> [pristupljeno 15. listopada 2025.].
33. Górska, S., Forsyth, K., Prior, S., Irvine, L. i Haughey P. (2016). Family group conferencing in dementia care: An exploration of opportunities and challenges. *International Psychogeriatrics*, 28(2), 233-246.
34. Heino, T. (2009). *Family Group Conference from a Child Perspective. Nordic Research Report*. Helsinki: National Institute for Health and Welfare.
35. Hilverdink, P., Daamen, W. i Vink, C. (2015). *Children and youth support and care in the Netherlands*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
36. Kaho, H. (2016). The Family Group Conference: A Tongan Perspective. *New Zealand Law Review*, 4, 687-722.
37. Kinship Care: Statutory guidance for local authorities, Government UK, Department for Education (2024). Dostupno na: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/670d3ed5e84ae1fd8592f2fa/Kinship_Care_-_statutory_guidance_for_local_authorities__October_2024.pdf [pristupljeno 9. listopada 2025.].
38. Knol Radoja, K. (2021). Pravo na saslušanje i izražavanje mišljenja u posebnim ovršnim postupcima radi predaje djeteta i ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom. *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 42(1), 167-185.
39. Knol Radoja, K. i Šago, D. (2024). The right of children to be heard in Croatian civil law. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC)*, 8, 491-514.
40. Levine, M. (2000). The Family Group Conference in the New Zealand Children, Young Persons, and Their Families Act of 1989 (CYP & F): Review and Evaluation. *Behavioral Sciences and the Law*, 18(4), 517-556.
41. Miklosko J., Bezakova E. i Herak J. (2017). Family Group Conference and its Role in addressing Homelessness Worldwide. *Clinical Social Work and Health Intervention*, 8(1), 30-38.
42. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2023). *Nacionalni akcijski plan za provedbu Preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi Europskog jamstva za djecu*. Dostupno na: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/slike/2023/3.7.%20KONA%C4%8CNO%20Tekst%20Nacionalni%20akcijski%20plan%20NAP%20CG.pdf> [pristupljeno 15. listopada 2025.].
43. Nixon, P. (1999). Promoting family decision making in child care practice: An overview of the use of family group conferences in child protection, youth justice, schools and with young carers. *Child care in practice*, 5(4), 308-327.
44. Obiteljski zakon iz 2015. godine, Narodne novine, br. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23.
45. Odluka o donošenju Nacionalnog akcijskog plana za provedbu preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu, Narodne novine, br. 87/23.

46. Pakura, S. (2005). The family group conference 14-year journey. Celebrating the success, learning the lessons, embracing the challenges. *American Humane Association's Family Group Decision Making Conference and Skills-Building Institute in Harrisburg, Pennsylvania, USA*. Dostupno na: https://www.iirp.edu/images/pdf/au05_pakura.pdf [pristupljeno 15. listopada 2025.].
47. Parkinson, K., Pollock, S. i Edwards, D. (2018). Family Group Conferences: An Opportunity to Re-Frame Responses to the Abuse of Older People? *British Journal of Social Work*, 48, 1109-1126.
48. Pravilnik o edukacijama, stručnim znanjima i vještinama potrebnim za komunikaciju s djetetom i odraslom osobom pravnikom s položenim pravosudnim ispitom te dodatnim stručnim znanjima, vještinama i kompetencijama socijalnog radnika, psihologa i socijalnog pedagoga zaposlenog u Centru za posebno skrbništvo Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 2/21, 131/21.
49. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra obiteljskih medijatora, uvjetima stručne osposobljenosti obiteljskih medijatora, prostornim uvjetima i načinu provođenja obiteljske medijacije, Narodne novine, br. 29/21.
50. Pravobranitelj za djecu (2024). *Izješće o radu pravobraniteljice za djecu 2024*. Dostupno na: <https://dijete.hr/hr/izvjesce-o-radu-pravobraniteljice-za-djecu-u-2024-godini/> [pristupljeno 15.10.2025.].
51. Registar obiteljskih medijatora (2024). Dostupno na: [https://mrosp.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Evidencije/Registar%20obiteljskih%20medijatora-za%20objavu%2002.10.%202024_%20\(003\).pdf](https://mrosp.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Evidencije/Registar%20obiteljskih%20medijatora-za%20objavu%2002.10.%202024_%20(003).pdf) [pristupljeno 15.10.2025.].
52. Rešetar, B. (2022). *Komentar Obiteljskog zakona; I. knjiga; Temeljna načela, brak, pravni odnosi roditelja i djece, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djece, posvojenje, skrbništvo, uzdržavanje, obvezno savjetovanje i obiteljska medijacija*. Zagreb: Organizator.
53. Rešetar, B. i Lucić, N. (2024). Pravo djeteta na izražavanje mišljenja u pravu i socijalnom radu. *Dijete i obitelj u suvremenom društvu*, 1(1), 63-92.
54. Schout, G., van Dijk, M., Meijer, E., Landeweer E. i de Jong, G. (2017). The use of family group conference in mental health: Barriers for implementation. *Journal of Social Work*, 17(1), 52-70.
55. Sen, R. i Webb, C. (2019). Exploring the declining rates of state social work intervention in an English local authority using family group conferences. *Children and Youth Services Review*, 106, Dostupno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0190740918311009?via%3Dihub> [pristupljeno 10. listopada 2025.].
56. Skaale Havnen, K. J. i Christiansen, Ø. (2014). *Knowledge Review on Family Group Conferencing. Experiences and Outcomes*. Bergen: Regional Centre for Child and Youth Mental Health and Child Welfare (RKBU West), Uni Research Health.
57. Slettebø, T., Axberg, U. i Paulsen, V. (2025). *Family Group Conferences in Case of Emergency in Child Protection: A Comparative Analysis of Outcome Based on Explanatory Sequential Mixed-Methods Approach*. Dostupno na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5240278 [pristupljeno 10. listopada 2025.].

58. Social Support Act (Wmo), the Netherlands (2015). Dostupno na: <https://www.government.nl/topics/care-and-support-at-home/social-support-act-wmo> [pristupljeno 9. listopada 2025.].
59. Štefáková, L. i Valková, K. (2019). Stretnutia Rodinného kruhu ako inovatívny spôsob práce s ohrozenými deťmi a ich rodinami. *Disputationes scientificae Universitatis catholicae in Ružomberok*, 19(2), 34-44.
60. Tadić-Lesko, K., Zelenika, T. i Vekić, T. (2023). Obiteljska grupna konferencija – model podrške djeci i obitelji. *Održivost, Interdisciplinarni znanstveno-stručni časopis*, 1(1), 64-79.
61. Usmev ak dar (2025). Dostupno na: <https://www.usmev.sk/o-nas/> [pristupljeno 15. listopada 2025.].
62. United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. Dostupno na: <https://docs.un.org/en/A/RES/70/1> [pristupljeno 15. listopada 2025.].
63. van Alphen, M. (2013). *Family group conferencing – A systemic, socially responsible way to support individuals with problems*. Dostupno na: <https://www.irdo.si/skupni-cd/cdji/cd-irdo-2013/referati/f-vanalphen-familygroup.pdf> [pristupljeno 9. listopada 2025.].
64. Vlada Republike Hrvatske (2015). *Konačni prijedlog Obiteljskog zakona iz 2015. godine*. Dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-01-18/080847/PZE_847.pdf [pristupljeno 15.10.2025.].
65. Vlada Republike Hrvatske (2021). *Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026*. Dostupno na: <https://planoporavka.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Plan%20oporavka%20i%20otpornosti%2C%20srpanj%202021..pdf?vel=13435491> [pristupljeno 15.10.2025.].
66. Vlada Republike Hrvatske (2025). *Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2025*. Dostupno na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2025-10-16/164211/PZE_185.pdf [pristupljeno 15.10.2025.].
67. Wood, S., Scourfield, J., Au, K. M., Evans, R., Jones-Williams, D., Lugg-Widger, F., McCormack, E., Meindl, M., Pallmann, P., Robling, M., Schroeder, E-A., Petrou, S. i Wilkins, D. (2022). *A UK-wide survey of family group conference provision*. Cardiff University.
68. Zakon o Centru za posebno skrbništvo Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 47/20.
69. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, Narodne novine, br. 21/22.
70. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, Narodne novine, br. 21/22.
71. Zakon o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola br. 1., 4., 6., 7. i 11. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Narodne novine RH – Međunarodni ugovori, br. 18/97, 6/99 – pročišćeni tekst, 8/99 – ispravak, 14/02 – Protokol br. 12. i 13., 13/03, 9/05, 1/06 – Protokol br. 14., 2/10, 13/17 – Zakon o potvrđivanju Protokola br. 15.
72. Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, br. 305/2005. Dostupno na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-305> [pristupljeno 8. listopada 2025.].

Summary

FAMILY GROUP CONFERENCE: AN OPPORTUNITY FOR CIVIL JUSTICE?

Family court proceedings have been significantly redefined both in functional and organisational terms. In the context of updating the principle of amicable resolution of family law relations and disputes, the Family Act of 2015 introduced the institutes of mandatory counseling and family mediation. The changes also included public law procedures for legal protection of a child, measures for the protection of personal rights and the well-being of the child. The intention was to empower families, provide professional assistance in achieving a plan on joint parental care, as well as professional assistance and support in the case of families at risk. In the organisational context, a specialised institution for representing children in family court proceedings, a register of family mediators, and family court departments in certain municipal courts were established. Despite this, domestic strategic documents point to the lack of measures and services to support families at risk, the general lack of coordination between key stakeholders in the social welfare and justice systems, and the fact that children are only formally included in decision-making processes. Taking into account the results achieved in the field of family law protection of children, the guidelines of European and domestic strategic documents, and the positive obligations of the state within the framework of the Convention right on the protection of family life, the paper discusses the family group conference, its characteristics and structure, and the results of its application in certain comparative law systems and practices. The comparative analysis shows that family group conference as a participatory model expands the family network, strengthens the primary role of the family and emphasises its autonomy, as well as encourages cross-sectoral cooperation and contributes to deinstitutionalisation. The final part of the paper contains projections for the future with the aim of modeling the Croatian system of family law protection of children, measures for the protection of personal rights and the well-being of the child, especially court measures that result in the separation of the child from the family, but also enforcement procedure for exercising access rights with the child.

Keywords: family group conference; civil justice; family court proceedings; child protection; participation.

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License**.